

ORIPÄÄN VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA

Toimintakausi 2024–2025

Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen osallistuvia:

	2024-2025
2018 syntyneet	11
2019 syntyneet 7	7
2020 syntyneet 12	12
2021 syntyneet 11	11
2022 syntyneet 8	8
2023 syntyneet 4	4
2024 syntyneet	0
	53, joista yksi pelkässä esiopetuksessa

Henkilökunta:

Varhaiskasvatuksen päällikkö	1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0
Varhaiskasvatuksen esiopettaja	1
Varhaiskasvatuksen opettaja	2
Lastenhoitaja	11,3
Ryhmäavustaja/keittiöhenkilö	1,4
Perhepäivähoitaja	0
Varhaiskasvatuksen kuraattori	0

Oripään sivistystoimessa varhaiskasvatusta järjestetään:

päiväkoti Kultasiivessä (1-2v.), jossa myös vuorohoito

Ketunpesässä, jossa toimii 3v. ryhmä

Nallenkolossa, jossa 4-5-v. ryhmä

Esiopetus toimii väliaikaisesti kunnanviraston valtuustosalissa.

Toimintakauden alussa varhaiskasvatuksen piirissä on täydentävää varhaiskasvatusta käyttävät esioppilaat mukaan lukien 53 lasta. Arvioiden ja laskelmien mukaan varhaiskasvatuksen käyttö- ja täyttöasteet pysyvät toimintakauden aikana lähellä täysiä ja kasvavat entisestään vuoden 2025 alussa. Vuorohoitoa järjestetään tarpeen mukaisessa laajuudessa. Vuorohoitosopimuksen yhteydessä perheille tiedotetaan vuorohoidon käytännön järjestämisen periaatteet ja sen mahdollinen sovittaminen esiopetukseen.

Kunnan ainoan perhepäivähoitajan toiminta loppui 30.6.2024.

TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatus tarjoaa alle kouluikäiselle lapselle ympäristön, jossa hän saa huolenpitoa, hoitoa, ohjausta ja oppimiskokemuksia. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää vanhempien ensisijaista kasvatustehtävää ja lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Toiminta lähtee lapsen tarpeista ja osallisuudesta oman arkensa tärkeisiin asioihin. Pedagoginen toiminta muodostuu suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon monipuolisesta kokonaisuudesta. Ryhmissä toimitaan yhteistyössä vanhempien, eri yhteistyötahojen ja verkostojen kanssa. Perheiden kotikasvatusta tuetaan kunkin lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelman mukaisesti. Toimintaa ohjaavat ja velvoittavat valtakunnalliset ja paikalliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatustalaki 540/2018. Myös Oripään tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelma, joka otettiin käyttöön 1.8.2023 on toimintaamme ohjaava asiakirja.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisessä tehtävät käytännön ratkaisut tulee voida perustella pedagogisesti varhaiskasvatustalaki ja -asetusta noudattaen. Esiopetus on yksivuotista ja velvoittavaa. Esiopetusta annetaan vuonna 2018 syntyneille esiopetusvelvollisille lukuvuosisuunnitelman mukaisina päivinä neljän tunnin ajan klo 8.30–12.30. Esikoululaisille järjestetään hakemusten mukaisesti esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta.

ARVOT

Oripään varhaiskasvatussuunnitelman arvot pohjautuvat vanhempien, henkilökunnan, paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman sekä sivistystoimen yhteisiin arvoihin. Varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa korostamme näkemystä lapsen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta. Lapsi on tärkeä ja jokaisella lapsella on oikeus itsearvoiseen, hyvään lapsuuteen. Aikuisen aito läsnäolo ja lapsen yksilöllinen huomioiminen sekä toisiamme kunnioittava ja luottava ilmapiiri ovat tärkeitä turvallisuuden ja yhteisöllisyyden rakennuspuita.

TOIMINTAKAUDEN 2024–2025 KESKEISET KASVATUKSELLISET TAVOITTEET JA PAINOPISTEALUEET

Varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä oppimisen edellytyksiä. Toiminnassa tunnistetaan ja huomioidaan kunkin lapsen ja lapsiryhmän ikä- ja kehitystason mukaiset sekä yksilölliset tuen tarpeet. Pienryhmissä toimimalla, leikin, liikunnan ja luovuuden keinoin vahvistetaan lasten itsetuntoa ja kasvua, laaja-alaista oppimista sekä emotionaalisia, sosiaalisia, motorisia ja kognitiivisia taitoja. Osaamisen eri alueita toteutetaan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien oppimiskokonaisuuksien mukaisesti: kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn. Laaja-alaiseen osaamisen osa-alueet ovat ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen.

Ehetytty pedagoginen toiminta. Kokopäiväpedagogiikan mukaisesti koko päivä kaikkine toimintoineen on tärkeää ja merkityksellistä aikaa lapsen elämässä. Arkipäivässä aamusta iltaan, päivittäin toistuvissakin tilanteissa ja yhteisessä dialogissa lapselle tarjoutuu erilaisia kasvu- ja oppimiskokemuksia sekä laaja-alaisen osaamisen eri ulottuvuuksia. Toimintaympäristön tulee olla terveellinen ja turvallinen. Toiminta on pedagogisesti suunniteltua ja aikuisjohtoista, silti vahvasti lapsilähtöistä. Lasten osallisuutta vahvistetaan, heidän kiinnostusten kohteita havainnoidaan ja

toimintaa suunnitellaan sekä luodaan yhdessä lasten näkökulmasta käsin. Selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustava ja kiireetön päivän rakenne edistää hyvinvointia. Leikki, liikunta, luovuus, taiteet, retket ja muu toiminta luovat yhtenäisen ja eheän toimintakulttuurin varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen toteuttamiselle. Monipuolisen, sisällä ja ulkona tapahtuvan toiminnan lisäksi Oripäässä luonto ja muu lähiympäristö ovat kiinteä osa oppimisympäristöä.

Pienryhmätoiminta. Pienryhmät mahdollistavat jokaisen lapsen kuulluksi ja nähdyksi tulemisen päivittäisessä toiminnassa. Pienryhmissä toimiminen vähentää lasten odottamista, edistää ryhmäytymistä, vähentää levottomuutta, tukee päivittäistoimintoja sekä antaa kaikille lapsille mahdollisuuden tulla kuulluksi, ymmärretyksi ja hyväksytyksi. Pienryhmissä toimiminen auttaa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista ja pedagogista dokumentointia. Pienryhmät ovat pääsääntöisesti tuttuja ja suhteellisen pysyviä, mutta osa päivästä tai viikosta voidaan toteuttaa vaihtelevissa jakoryhmissä toiminnasta riippuen.

Pedagoginen dokumentointi on toiminnan näkyväksi tekemistä, joka samalla työmenetelmänä tukee varhaiskasvatuksen suunnittelua ja kehittämistä. Sen tavoitteena on oppia tuntemaan lapsia ja ymmärtämään lasten välisiä suhteita, mahdollistaa perheiden osallisuutta sekä tehdä tietoiseksi ja vahvistaa henkilöstön ja lasten välistä vuorovaikutusta.

Ryhmien jatkuvana dokumentoinnin välineenä ovat ryhmäkohtaiset, vapaaehtoiset ja suljetut viestintäryhmät, joiden kautta pyritään tuomaan päiväkotiryhmien arki sanoin, kuvin tai videoin lähemmäksi perheitä. Projektiseinät tai -ikkunat voivat viestittää konkreettista havaitusta, keksitystä ja eletystä. Lisäksi kotiin lähetettävien viestien, kuvien, kirjeiden ja tiedotteiden avulla kasvattajien on helppo avata perheille toimintaa.

Toimintakautena 2024-2025 painoalueemme on **Positiivinen ja läsnäoleva varhaiskasvatus**. Tällä haluamme korostaa varhaiskasvatuksen yhteisöllisyyttä, olemme yhdessä Oripään varhaiskasvatus. Toimimme yhteistyössä perheiden kanssa, lapsen parhaaksi ja tuemme perheiden osallisuutta varhaiskasvatuksen arjessa. Toimintamme pohjaa pedagogisen suunnittelun, lasten mielenkiinnonkohteiden havainnoinnin ja kuulemisen sekä osallisuuden tukemisen myötä kulloisenkin teeman ympärille. Perheitä tiedotetaan eri teemoista ja näin heidän mahdollisuuttaan osallistua lastensa arkeen vahvistetaan. Henkilöstön ja lasten välisessä vuorovaikutuksessa vahvistetaan läsnäolevaa, myönteistä ja välittävää kohtaamista.

YHTEISTYÖ VANHEMPIEN KANSSA JA PERHEIDEN OSALLISUUS

Yhteistyön perustana on vanhempien tai muiden huoltajien ja kasvattajien välinen luottamus, joka syntyy kuulemisesta ja kunnioittamisesta avoimessa, rehellisessä vuorovaikutuksessa. Huoltajia rohkaistaan keskusteluun lapsen asioista ja heille kerrotaan mahdollisuudesta ottaa yhteyttä rauhallista keskustelua varten mihin aikaan vuodesta tahansa. Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa vanhemmille tarjotaan mahdollisuus tutustumiseen yhdessä lapsensa kanssa. Yksiköissä järjestetään vanhempainillat tai -iltapäivät syyskaudella. Huoltajien kanssa pidetään säännöllistä yhteyttä arkisin kohtaamalla, keskustelemalla, puhelimitse ja sähköisiä viestintäkanavia hyödyntäen. Esiopetuksessa on käytössä sähköinen Wilma-viestintäjärjestelmä.

Jokaiselle lapselle laaditaan toimintavuoden aikana oma varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Lapsen etu ja tarpeet ovat suunnitelmassa keskiössä. Lapsi osallistuu suunnitelman laadintaan ikä huomioiden. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet, mahdolliset tuen tarpeet sekä ryhmän pedagogiselle toiminnalle asetetut tavoitteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi. Varhaiskasvatussuunnitelma on ryhmän

toimintaa sekä oppimisympäristön muokkaamista ohjaava henkilöstön työmenetelmä. Henkilökunnan tärkeä tehtävä on ottaa lasten varhaiskasvatussuunnitelmat varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelun, toteuttamisen ja kehittämisen pohjaksi. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa.

Huoltajilta pyydetään palautetta eri tavoin, mm. anonyymilla asiakastytyväisyyskyselyllä sekä säännöllisesti informoiden palautteen antamisen eri mahdollisuuksista.

KASVUN JA OPPIMISEN TUESTA

Vuonna 2024 olemme ostaneet erityisopettajapalvelut ulkopuoliselta taholta. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan havainnointi, arviointi ja toiminnan sekä tukitoimien suunnittelu on ensiarvoisen tärkeää, jotta lain edellyttämä tuki lapselle toteutuu. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee myös henkilökunnan osaamista ja työssäjaksamista. Kunnassa on yleisen, tehostetun ja erityisen tuen kolmiportainen tuki varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa.

Kolmiportainen tuki Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty. Oikea-aikaisella, yksilöllisesti kohdennetulla ja lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Samalla ehkäistään lapsen ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista sekä riskiä syrjäytyä. Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet. Lasta kuullaan lapsen ikä ja kehitys huomioiden.

Varhaiskasvatuksessa tuki rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista. Varhaiskasvatuksessa huolehditaan siitä, että jokainen lapsi kokee itsensä hyväksytyksi omana itsenään sekä ryhmän jäsenenä. Kannustamalla lasta ja antamalla hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä. Lapsen tarvitsema tuki ja toimenpiteet kirjataan päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Yhteistyötä neuvolan, perheiden ja varhaiskasvatuksen välillä toteutetaan mm. ikäkausitarkastusten yhteydessä perheiden neuvolaan toimittamien lasten varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien avulla. Yhteistyötä tehdään myös Varhan Soihtutiimin kanssa.

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lain mukaan lapsilla on oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Myös esiopetuksessa lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Perusopetuslaissa säädettyjä tukimuotoja ovat esimerkiksi osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Tukimuotoja voi käyttää kaikilla tuen tasoilla sekä yksittäin että samanaikaisesti toisiaan täydentävinä. Lapsen saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista. Varhaisen tunnistamisen sekä kasvun ja oppimisen tuen tehtävänä on ehkäistä oppimisvaikeuksia sekä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä. Periaatteena on, että tuen tarve arvioidaan, ja sitä koskevat ratkaisut ja perusopetuslain mukaiset päätökset tehdään mahdollisimman pian esiopetuksen alettua. Usein lapsen tuen tarve on havaittu jo ennen esiopetuksen alkamista. Esiopetuksen, lapsen aiemman varhaiskasvatuksen, neuvolan ja huoltajien yhteistyöllä turvataan lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen jatkumoa. Tietoa lapsen mahdollisesti ennen esiopetusta saamista tukitoimista hyödynnetään esiopetuksessa.

Tuki annetaan lapselle ensisijaisesti omassa esiopetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin, ellei lapsen etu välttämättä edellytä lapsen siirtämistä toiseen ryhmään tai yksikköön. Mikäli lapsi käyttää esiopetuksen lisäksi muita varhaiskasvatuspalveluja, esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen

henkilöstö tekee yhteistyötä lapsen kasvun ja oppimisen tukeen liittyvissä asioissa. On tärkeää, että tieto lapsen tuen tarpeesta ja esiopetuksen aikana saamasta tuesta siirtyy myös perusopetukseen. Opetuksen järjestäjät vastaavat sujuvista tiedon siirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

MUUT SUUNNITELMAT JA YHTEISTYÖ TOIMINTAKAUDELLA 2024–2025

Erilaisia toiminnallisia tapahtumia, teemapäiviä tai -viikkoja järjestetään varhaiskasvatuksessa. Yhteistyökumppanien kanssa pyritään löytämään aiempien rinnalle uusia ja luovia mahdollisuuksia. Varhaiskasvatuksen vanhempainyhdistys on monin tavoin tärkeä yhteistyökumppani. Kirjasto järjestää satutunteja yksiköissä kerran kuukaudessa. Yhteistyön muodot lisäksi mm. koulun, vapaa-aikatoimen, palvelutalon, seurakunnan sekä kunnan ja alueen muiden eri toimijoiden kanssa jatkuvat.

KESKEISET TYÖHYVINVOINNIN TAVOITTEET

Toimivan työyhteisön kehittäminen on jatkuva prosessi. Myönteinen vuorovaikutus, keskusteleva ja avoin asenne, ammatillisuuden tukeminen ja varhaiskasvatussuunnitelmaosaamisen vahvistaminen ovat keskiössä. Tavoitteenamme on osaava, ammatillinen ja työhönsä motivoitunut henkilöstö. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan yhteisessä viikkotiimeissä (1/ryhmä) sekä ryhmien omissa viikoittaisissa palaverissa sovimme yhteisistä käytännöistä, vastuualueista ja toimintasuunnitelman käytännön toteuttamisesta sekä reflektoimme toimintaamme. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstön yhteinen kehittämispäivä oli 16.8.2024, kevään 2025 arviointipäivän ajankohta tarkentuu myöhemmin. Henkilökunnan kehityskeskustelut käydään kerran vuodessa keväisin.

Annamme arjessa tilaa ilolle ja leikkimielisyydelle työn mielekkyyttä tukien. Työhyvinvoinnin ja työn ilon vahvistamiseksi sitoudumme kehittämään ammattitaitoamme, otamme vastuuta työtoverina ja kasvattajana, kehitämme rakentavaa palautteenantoa, käsittelemme tiedonkulkuun ja vuorovaikutukseen liittyviä teemoja ja kannustamme toisiamme. Pyrimme keskustelulla, hyvällä suunnittelulla ja yhteistyöllä ennakkoimaan työn riskejä ja haasteita, muun muassa henkilöstövajetilanteita niiden tuoman kuormituksen vähentämiseksi. Huolehdimme tiloistamme ja välineistämme toimienekologisesti ja taloudelliset resurssit tiedostaen, laatutavoitteet silti selkeinä.

Työajan ulkopuolella henkilökunnalla on mahdollisuus kunnan sekä varhaiskasvatuksen vapaaehtoiseen tyhy-toimintaan.